

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 164/2019-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, Tulčík 310, zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 12 C 59/2012 z 25. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK prijíma na ďalšie konanie.

2. O d k l a d á vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 12 C 59/2012 z 25. marca 2019 do právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, Tulčík 310,

(ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 C 59/2012 z 25. marca 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že žalobou podanou na okresnom súde 10. mája 2012 sa Slovenská republika – LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, a LESY Slovenskej republiky, štátny podnik (ďalej aj „žalobca v 2. rade“, spolu ďalej aj „žalobcovia“), domáhajú v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 59/2012 voči občianskemu združeniu Človek a strom, o. z. (ďalej len „žalovaný“), určenia neplatnosti zámennej zmluvy č. 6929/2008/140 uzatvorenej 29. júla 2008 medzi žalobcom v 2. rade a žalovaným (ďalej len „zámenná zmluva“). Predmetom zámennej zmluvy boli pozemky vo vlastníctve Slovenskej republiky v katastrálnom území Petržalka v obci Bratislava-Petržalka v okrese Bratislava V, ktoré boli zamenené za pozemky v katastrálnom území Šiatorská Bukovinka v obci Šiatorská Bukovinka v okrese Lučenec vo vlastníctve žalovaného. Dôvodom údajnej neplatnosti zámennej zmluvy je rozpor so zákonom, keďže rozdiel medzi hodnotou a výmerou zamenených lesných pozemkov je viac ako 10 %.

3. Podaním doručeným okresnému súdu 28. júna 2013 sťažovateľ oznámil, že v súlade s § 93 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku vstupuje do predmetného súdneho konania ako vedľajší účastník. Okresný súd uznesením sp. zn. 12 C 59/2012 z 2. júla 2013 pripustil vstup sťažovateľa do konania ako vedľajšieho účastníka na strane navrhovateľov *„Vzhľadom na skutočnosť, že tak ako navrhovateľ ako i odporca nemali výhrady voči vstupu Lesoochráňárskeho zoskupenia VLK do konania ako vedľajšieho účastníka... ako i vzhľadom na skutočnosť, že predmetom činnosti predmetného zoskupenia je i ochrana práv podľa osobitných predpisov.“*

4. Následne okresný súd rozsudkom sp. zn. 12 C 59/2012 z 13. novembra 2015 žalobu zamietol. Proti predmetnému rozsudku podali žalobcovia, sťažovateľ a prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II odvolanie. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský

súd“) uznesením sp. zn. 14 Co 76/2016 zo 7. augusta 2018 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo svojom uznesení zároveň vyslovil právny názor, podľa ktorého forma účasti sťažovateľa (vedľajší účastník) v konaní zanikla stratou účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a subjekt, ktorý vstúpil do konania ako vedľajší účastník, nenadobúda automaticky *ex lege* postavenie intervenienta podľa Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Vyslovil preto názor, že od účinnosti Civilného sporového poriadku sťažovateľ nie je účastníkom súdneho konania.

5. Sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 11. marca 2019 vstúpil v súlade s § 82 ods. 1 CSP do konania na strane žalobcov. Okresný súd napadnutým uznesením nepripustil vstup sťažovateľa ako intervenienta do predmetného konania z dôvodu, že *„nepovažoval právny záujem Lesoochranárskeho zoskupenia VLK na výsledku sporu za preukázaný a dostatočný“*.

6. Podľa sťažovateľa napadnutým uznesením došlo k porušeniu jeho základného práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom v odôvodnení ústavnej sťažnosti bližšie argumentoval:

„... Ak v uznesení zo dňa 2. 7. 2013, ktorým súd pripustil vstup sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka do konania... súd považoval podmienky vedľajšieho účasti sťažovateľa za splnené... v uznesení napadnutom touto ústavnou sťažnosťou už skonštatoval, že sťažovateľ dostatočným spôsobom neosvedčil svoj právny záujem na výsledku konania. Poukázal na to, že v predmetnom spore je spornou otázkou platnosti, či neplatnosti právneho úkonu, a z toho vyplývajúce práva a povinnosti strán sporu. Predmetom konania podľa názoru súdu nielenže nie je otázka ochrany životného prostredia, ale táto otázka nemá na daný spor ani žiaden vplyv. Súd uzavrel, že sťažovateľ neosvedčil existenciu akéhokoľvek hmotnoprávneho vzťahu medzi ním a žalobcom, a pokiaľ sťažovateľ má z hľadiska svojej činnosti záujem poznať stav chránených území, ohľadne ktorých sa vedie súdne konanie, podľa názoru súdu by sa takýto záujem mal týkať konaní, na základe ktorých dochádza k neželaným zásahom do životného prostredia. Súd teda nepovažoval právny záujem sťažovateľa za preukázaný a dostatočný.

... rozhodnutie okresného súdu zo dňa 25. 3. 2019 je rozhodnutím prekvapujúcim. Toto rozhodnutie rozhodlo o tej istej otázke spôsobom, ktorý je protichodný, teda úplne opačný, ako tú istú otázku posúdil ten istý súd, v tom istom konaní, za nezmenených skutkových okolností, v rozhodnutí zo dňa 2. 7. 2013.

... Na uvedenom konštatovaní nemení nič ani skutočnosť, že medzi vydaním rozhodnutia zo dňa 2. 7. 2013 a rozhodnutia zo dňa 25. 3. 2019 došlo k zmene právnej úpravy, teda stratil účinnosť Občiansky súdny poriadok a nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok. Vyplýva to aj zo skutočnosti, že samotný okresný súd za právny základ svojej argumentácie vzal nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 60/2010 zo dňa 20. 1. 2011, ktorý otázku právneho záujmu na výsledku konania posudzoval z hľadísk uvedených v Občianskom súdnom poriadku, v tom čase účinnom.

... Ako vyplýva z... nálezu ústavného súdu, na ktorý sa okresný súd vo svojom rozhodnutí... odvoláva, ústavne neakceptovateľným je taký postup súdu, ktorý právny záujem na výsledku konania vykladá reštriktívne, dávajúc znamienko rovnosti medzi právnym záujmom na výsledku sporu a priamou dotknutosťou vedľajšieho účastníka na výroku súdneho rozhodnutia.

... uvedená definícia pojmu právny záujem na výsledku konania, tak, ako je obsiahnutá v citovanom náleze ústavného súdu, musela byť súdu známa už v čase vydania rozhodnutia zo dňa 2. 7. 2013.

... Sťažovateľ zároveň považuje uznesenie okresného súdu zo dňa 25. 3. 2019 za porušenie namietaného práva na spravodlivé súdne konanie a práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde, aj z hľadiska porušenia princípu právnej istoty pre nerešpektovanie povinnosti zachovávať svojou rozhodovacou činnosťou princíp právnej istoty, tak ako to súdu ukladá článok 2 a článok 3 CSP... Ak sa okresný súd vo svojom rozhodnutí zo dňa 25. 3. 2018 odchýlil od výkladu ustanovenia o právnom záujme na výsledku konania, ktorý ako súladný s ústavou poskytol v citovanom náleze ústavný súd, nepostupoval tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty sťažovateľa.

... pokiaľ okresný súd vyhodnotil, že právny záujem sťažovateľa na výsledku sporu nie je preukázaný, ani dostatočný, pominul bez akéhokolvek povšimnutia skutočnosť, na ktorú poukázal sťažovateľ vo svojom oznámení o vstupe do konania, že základným argumentom, v tomto oznámení uvedeným (rovnako ako v podaní zo dňa 2. 4. 2013), je

mimoriadna hodnota predmetných lesných pozemkov z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny. Táto mimoriadna hodnota je tvorená okrem iného tým, že na predmetných lesných pozemkoch sa nachádzajú lužné dobovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek a lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy. V oboch prípadoch ide o biotopy európskeho významu. Sťažovateľ poukázal na to, že štátu vyplýva priamo z ústavy povinnosť, šetrne využívať prírodné zdroje a zabezpečovať účinnú starostlivosť o životné prostredie. Táto úloha štátu, teda zachovávať hodnotu lesných pozemkov vo vlastníctve štátu v nezmenšenom rozsahu, vyplýva z ust. § 50 ods. 1, ods. 7 a ods. 10 zákona č. 326/2005 Z. z. Nemožno preto spochybniť skutočnosť, že reguláciou nakladania s lesnými pozemkami, a to do takej miery, že tieto v zásade nemožno prevádzať, ak výnimku na takýto prevod neustanovuje zákon č. 326/2005 Z. z., je vyjadrený záujem na ich ochrane. Sťažovateľ preukázal v predmetnom konaní, že predmetom jeho činnosti je ochrana prirodzeného lesa. Na okraj je potrebné poznamenať, že žalobcovia v predmetnom konaní so vstupom sťažovateľa do konania ako intervenienta súhlasili.

... Uvedené argumenty na jednej strane vyvracajú... ústavne neakceptovateľný reštriktívny výklad právneho záujmu na výsledku sporu, ktorý si osvojil okresný súd, na druhej strane usvedčujú okresný súd, že porušil namietané právo sťažovateľa, aj z dôvodu, že nedal odpoveď na tie argumenty sťažovateľa, ktoré sú v jeho oznámení doručenom súdu dňa 11. 3. 2019 uvedené.

... Nedostatok odôvodnenia sťažnosťou napadnutého rozhodnutia okresného súdu je tak ďalším aspektom porušenia základných práv sťažovateľa.“

7. Poukazujúc na uvedené, sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol o nej týmto nálehom:

„Právo sťažovateľa Lesoochranárskeho zoskupenia VLK

- domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1,

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd,

bolo uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 12C/59/2012 zo dňa 25. 3. 2019 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Bratislava II pokračovať porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 12C/59/2012 zo dňa 25. 3. 2019 a vracia vec Okresného súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

8. Sťažovateľ zároveň navrhol, aby ústavný súd podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Návrh odôvodnil tým, že okresný súd nariadil v predmetnej veci pojednávanie a vzniknutá situácia odôvodňuje odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia. Podľa sťažovateľa ak „*k odkladu vykonateľnosti nedôjde, ochrana práv sťažovateľa, ak by jeho sťažnosti ústavný súd neskôr aj vyhovel, nemala by pre sťažovateľa vo vzťahu k uplatňovaniu a k reálnemu využitiu jeho základných práv, ktorých porušenie namieta touto sťažnosťou, už žiaden reálny význam a bola by teda len abstraktnou a iluzórnou... Odklad vykonateľnosti... nie je v rozpore s verejným záujmom, naopak, sťažovateľovi by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia hrozila závažná ujma v podobe odňatia mu jeho základných, ústavou a dohovorom zaručených práv.*“.

II.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12.1 Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12.2. V súlade s § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

13. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval, a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, prijal ju podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

14. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

15. Po preskúmaní ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia a dôvodov ústavnej sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ osvedčil existenciu predpokladov na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde. Nevyhnutnosť vyriešenia otázky ústavnosti postupu všeobecných súdov pri poskytovaní súdnej ochrany sťažovateľovi v zmysle judikatúry ústavného súdu vylučuje, aby odloženie vykonateľnosti bolo v rozpore s dôležitým verejným záujmom (m. m. III. ÚS 47/05, IV. ÚS 182/2010). Zároveň ústavný súd zastáva názor, že bez odloženia vykonateľnosti napadnutého uznesenia by sťažovateľovi hrozila závažná ujma odňatím mu jeho ústavou a dohovorom zaručených práv. Preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

16. Ústavný súd súčasne poukazuje na to, že odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia možno charakterizovať ako rozhodnutie dočasné a predbežné, takže prípadným vyhovením alebo odmietnutím návrhu na odloženie vykonateľnosti ústavný súd nijako neprejudikuje konečné rozhodnutie o ústavnej sťažnosti (I. ÚS 30/09).

17. V závere je potrebné ešte uviesť, že vec bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. Preto v súlade s čl. II bodom 7 Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 v období od 17. februára 2019 do prijatia nového rozvrhu práce (ďalej len „dodatok č.1“) bola ako naliehavá pridelená sudkyni spravodajkyni Jane Baricovej a v zmysle čl. II bodu 2 písm. a) dodatku č. 1 prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš a Mojmir Mamojka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2019